

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1715. usque ad annum 1718

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1782

VD18 13322648

§. 33. Hujus munimenti expugnatio, & celeberrima victoria de Turcis
reportata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67649)

Sæc. XVIII. conclamationes, mixtisque tympanis
A. C. 1717. cornuum, turbarumque concentus Tur-
 cas magno numero erumpentes tanto
 terrore affecerunt, ut incompositi Bel-
 gradum profugerent, totamque flumi-
 nis ripam evacuarent: unde residua
 Cæsareorum agmina innoxie transmitti
 poterant, & intra paucas horas præter
 omnem hostium expectationem Belgra-
 dum una ex parte cinctum tenebant.
 Omnium admirationem in se rapuere
 Carolus Albertus, ejusque Frater Fer-
 dinandus Bavarizæ Duces, qui Maxi-
 miliani Emanuelis Parentis sui Anno
 1688. Belgradum Turcis eripientis fer-
 titudinem æmulautes, insolitam pu-
 gnandi aviditatem monstrabant, nilque
 ab eis desiderandum relinquebant, nisi
 ut cautius suam salutem custodirent;
 quippe non alia mercede quam exulti-
 mationis & gloriæ non raro ad suprema
 pericula provolabant.

§. XXXIII.

*Hujus munimenti expugnatio, & ce-
 leberrima victoria de Turcis
 reportata.*

*Lettr. Hist.
 Sept. Oct.
 Elect. Jur.
 publ. t. 10.
 pag. 466.*

Igitur Eugenius Princeps exercitum
 suum ad nova castra, quæ a Danu-
 bio usque ad Savum flumen sese pro-
 tenderant, contraxit, atque inter cre-
 bras

bras velitationes Turcis plerumque in-
 festas die vigesima Junii fossas obfidio-
 nales cum aggeribus summa celeritate
 moliri cæpit: Nec segnior erat in his
 operibus disturbandis infringendisque
 Turcarum conatus, atque industria;
 quippe hi imposita mænium propugna-
 culis belli tormenta ferreis talis, minu-
 tisque globis referta adversus milites
 laborantes displodebant, majorique ad-
 huc furore, in eos, qui novum pontem
 versus Belgradi arcem Danubio impo-
 nere nitebantur, ingentem globorum
 tempestatem detonabant, unde ad-
 vectis quoque navibus quamplurimos
 ex operariis copiisque eos tuentibus
 continuato igne absumebant. Præva-
 luit tamen imperterrita, immotaque
 Christianorum virtus, militumque a-
 lacritas, qua non modo Danubii &
 Savi, sed & paludum transitum crebris
 pontibus junxerant: Verum non jam
 contra bellica instrumenta, sed tota
 etiam elementa pugnandum erat; re-
 pente enim disturbatus procellis aer,
 nubesque æstivis incensæ caloribus in-
 ter se collisæ, creberrimoque ruptæ
 tonitru cum tanta furentium Austro-
 rum violentia pontes nauticos Danubio
 & Savo impositos impetebant, ut plura
 navigia nexu soluta incerto cursu ober-
 rarent: unde factum, ut libero transitu
 inter

Sæc. XVIII.

A. C. 1717.

Faber

Staats-Kallg.

tom. 30.

pag. 480.

Sæc. XVIII. inter exercitum & castra Zemolini po-
 A. C. 1717. sita interciso, Turcæ excensione facta
 cum mille peditibus & centum quin-
 quaginta Equitibus accurrerent, &
 propugnaculum, quo residua pontis
 pars defendebatur, expugnare molli-
 rentur; verum Hassi nonnisi numero
 sexaginta tamdiu Turcarum impetum
 invicto robore sustinebant, donec Eu-
 genius Princeps, ad omnes casus in-
 tenta sedulitate advolans, Turcas non
 sine magna clade repelleret, reparatis-
 que pontibus aditum aperiret. Belgra-
 do igitur terra cincto, obque interclusa
 flumina effugiendi, aut suppetias ob-
 tinendi spe conclamata, multum Chri-
 stiani de proxima deditioe sibi polli-
 cebantur, partemque multo maximam
 videbantur suscepti operis, ac laboris
 exantlasse: Verum præsidiariorum nu-
 merus, & subsidii proxime ad libera-
 dam Urbem properantis spes obfessos
 ad pertinacem defensionem animabat:
 pergratus eisdem quoque acciderat
 Des-Alleurii adventus: Hic enim Gal-
 lici apud Ottomanos Legati filius hono-
 rariam militiam professurus ad Eugeni
 castra venerat, in primo tamen obsidio-
 nis æstu, prout jam antea cum Turcis
 convenerat, ad eos profugus, quo loco
 Principum Christianorum tentoria es-
 sent, eisdem manifestavit; quocirca
 obfessi

Sæc. XVIII.
A. C. 1717.

obfessi ex sexcentis belli tormentis ingentem globorum multitudinem eo effundebant, qui tamen ferme omnes Divino Numine tot Christianorum Heroorum salutis invigilante, innoxia cadebant, etsi tres quinquaginta librarum globi inter Principem Eugenium, & Dombium Ducem medii prætervolassent. Dies erat decima quinta Julii, qua Eugenius propugnaculum quoddam trans Danubium a Turcis erectum post aliquot bombardarum ictus occupavit, aliudque munimentum inter Zemolinum & quamdam Insulam Turcicam octo belli tormentis verberari iussit, interim vero per exploratores cognitum, quod supremus Vezirius cum trecentis mille barbaris urbem liberaturus, jamjam Naissi castra metaretur: accepto hoc nuntio mox Eugenius trans Savum aggeres erigi, & Bavaras legiones unacum valido Equitatu imponi præcepit: Hoc comperto obfessi confestim die decima septima ejusdem Mensis trajecto Savo cum quatuor Janissarorum millibus in Cæsareos pedites irruunt, eosque pedem referre compellunt. Vix non Cæsarei trucidato eorum Ductore Marsilio Comite in fugam effunduntur: tempestive adhuc accurrit Eugenius, qui sola sua præsentia nuntantes erexit, atque ad pugnam reduxit:

duxit:

Sæc. XVIII. duxit: Tantam in milite violentiam
 A. C. 1717. habet Ducis sui amor, ut quos poten-
 tia fregit & prostravit, sola illius vox
 atque aspectus erigat, & sustentet. Hi
 ergo veluti Leones in Janissaros a latere
 impetum faciunt, & post arce certamen
 illos non sine maxima suorum cæde
 turpem in fugam agunt. Tandem
 quinto post die Eugenius triginta tor-
 mentorum & quindecim mortariorum
 ictibus diu noctuque urbem, ut vocant,
aquariam quatere cæpit. Tanto impe-
 tu continuata erat concussio, ut inte-
 græ ædium series unacum incolis
 vel murorum ruinis vel flammis in-
 volverentur, & magna urbis pars
 tam sæde destrueretur, ut defensionis
 locus vix superesset. Integro biduo
 obsessi magnam pilarum grandinem in
 Christianorum castra, incassum tamen
 detonabant, brevi autem eorum furor
 deserbuit, cum potissimam partem eo-
 rum tormenta fulcris atque adminicu-
 lis per obsidentium globos nudata fuis-
 sent. Tandem die prima Augusti Ve-
 zirijs cum toto exercitu haud procul
 a Cæsareorum castris advenerat; unde
 Eugenius Princeps ex latere dextero
 & sinistro duobus fluvijs, a fronte urbs
 triginta ferme præsidiariorum millibus
 munita & a tergo validissimo hostium
 exercitu inter ignem & aquam cinctus
 occidit.

occlususque hærebat: diffluxerat ejus exercitus partim morbis, partim iterata velitatione, & agminibus ad tuendas vicinas Regiones partitis: non deerant, qui Eugenium aut ob temeritatem in suscepto obsidionis consilio, aut præsumptionem in spretis hostium viribus incusarent: solus tamen Eugenius tam obfirmatam prosperi successus fiduciam habuit, ut se vel capturum urbem, vel seipsum a Turcis capiendum assereret, hostilesque copias in diem augeri opponentibus diceret, id eo melius esse, cum plures jugulandi adessent. Jamjam Vezirius trajecta Morava Semendriam tertia a Cæsareis castris Leucae venit, & die prima Augusti Belgradicolles superabat, excitatisque suggestibus Cæsareorum castra continuis tormentorum explosionibus infestabat, a quibus haud levis pernicies invecata est Christianis; insuper quibus plumbea mors pepercit, hos invalescens dissenterix malum sustulit, nilque propius videbatur, quam ut totus Turcarum exercitus numero & audacia longe superior Cæsareos uno impetu obrueret: Tum vero in Eugenio apparuit, quod in rebus desperatis sola virtus, ceteris amissis, omnia repararet; quamprimum enim aggeres a Turcis usque ad Savi littus protendi compererat, decretorio

Hist. Eccles. Tom. LXIX. Qq præ-

Sæc. XVIII.
A.C. 1717.

Sæc. XVIII. prælio decernere statuit. Die igitur decima
A. C. 1717. quarta Augusti media nocte, ne Turcæ adverterent, summo silentio aciem instruit, utque hostem falleret, actuendæ urbi magis intentum redderet, eam tota nocte longe acrius viginti quatuor tormentis, & triginta mortariis verberari iussit; ipse vero sequenti die B. V. in cælos Assumptæ sacro densam inter nebulam summo mane hostem nil tale suspicantem cum Equitatu in ipsis suis sepimentis adoritur: confluunt tumultuaria sedulitate Janissari, qui sublequentem peditatum aggressi, eum occludunt, ast a Mæximiliano Starenbergio tempestive in opem accurrente repulsi, fossis etiam suis expelluntur: Primo hoc successu animati pedites longius quam cautius in hostem progressi, a designata sibi statione & tormentorum suggestu propter nebulæ densitatem aberrarunt, spatiumque aciei vacuum reliquere, quo animadverso Turcæ magno numero sese medios inter dextram & sinistram Cæsareorum alam infundunt, tantoque furore, tamque incondita vociferatione, veluti ceptæ jam victoriæ augurio, utramque alam urgent, ut nisi mature subveniretur, Cæsareorum fuga sisti haud ultra potuisset: Ast salutis spes Christianis inter medias desperationis nebulas affulsit.

ibique Deus exercituum potentius sal- Sæc. XVIII.
 vavit, ubi certius propiusque postremi A. C. 1717.
 excidii discrimen esse videbatur; uno
 enim eodemque momento dispergitur
 nebula, atque expectata lux omnia,
 quæ terribiliora obscuritas fecerat, mi-
 nuit, periculumque detegit: mox igitur
 Eugenius cum media acie accurrit,
 nec segnius Turcæ recentem militem
 admovent, fit utrinque pertinax certamen,
 & ipse Eugenius acinacis ictu
 fauciatur, dissimulato tamen vel victo
 dolore acrius inter primores dimicat,
 cujus exemplo animati milites, ira versa
 in rabiem in medias hostium phalanges
 tam generoso mortis contemptu in-
 vehuntur, ut post ingentem Turcarum
 cædem eos ad suos aggeres profugere
 compellerent. Mox ergo vacuum co-
 piis repletur spatium, bellique tormenta,
 quorum conspectum antea caligo Cæ-
 sareis subtraxerat, Beveranus Princeps
 occupat: ne vero rursus immodica pu-
 gnandi aviditas victoriæ remoram po-
 neret, Eugenius severe inhibuit, ne
 ulla sinistri cornu legio aliam antever-
 teret, sed simul omnes junctæ in ho-
 stem irruerent, ejus vero jussis præ-
 valente gloriæ stimulo, Bavari pedites
 ductore Colonio, veluti leones impigre
 fossas transcendunt, superatisque om-
 nibus obstaculis Turcas numero longe
 Q q 2 supe-

Sæc. XVIII. superiores aggreſſunt, proſternunt,
A. C. 1717. & de aggere in aggerem protrudunt:
 inde vero pugionum ictibus eiectos ju-
 gulant, ac demum aliquot Cæſareo-
 rum legionibus adjuti, tormentorum
 ſuggeſtum a viginti Janiſſarorum & plu-
 quam quatuor Tartarorum millibus cu-
 ſtoditum cum octodecim tormentis oc-
 cupant, hoſtemque fugant. Tum vero
 ad plenam victoriam patebat aditus;
 irruente enim ala dextera pedites con-
 verſis in ora hoſtium gladiis ab utro-
 que latere incurrentium illa ſuffodiunt,
 fugitivos uſque ad colles inſequuntur,
 ruruſque illos ad plana propellant,
 Turcæ tamen toto conatu palantes ad ſi-
 gna revocant, & acie in lunæ ſpeciem
 diſpoſita tres Germani Equitatus legio-
 nes involvunt, earumque unam in ſuita
 concidunt, ceteris vero pugnando re-
 cedentibus, aliquot Equitum legiones
 in opem accurrunt, tanta cæde in ho-
 ſtem inveſtæ, ut Turcæ non jam de
 victoria ſolliciti, una omnes effuſis ho-
 benis fugam capeſſerent, relictis a tergo
 caſtris, opima præda, cunctis belli tor-
 mentis. Inſequuntur fugitivos Raſciæ
 & Hungari, & paucorum reſiſtentium
 ora adverſa fodiunt, fugientium terga.
 Cecidere in acie decem Turcarum mil-
 lia, quinquies mille ſaucii, totidem-
 que capti, & ter mille in fuga truci-
 dati.

dati. Ast ex parte Christianorum in ^{Sæc. XVIII.} acie cæsa sunt duo millia, extra aciem A. C. 1717.
 tria millia, & circa mille octingenti
 vulnerati. In tam acri tamen con-
 flictu cecidere ex primæ dignitatis Bel-
 liducibus Princeps de La Tour & Taf-
 sis, Comites de Hauben, junior Pal-
 sius, Dalbergius, Clericus & Viletta
 præter plurimos Tribunos & Centurio-
 nes. Saucii erant Princeps Eugenius
 & Fridericus Wirtenbergicus Dux, Co-
 mes Palsius, Erbegenius, Rottenha-
 mius, Locatellius, Arrigonius plura-
 que alia haud vilia nec illacrimata suis
 capita. Reperta fuere in castris bel-
 lica majoris molis tormenta centum
 triginta & unum, triginta mortaria,
 & ingens belli apparatus, præda deni-
 que pinguis victori militi distributa.

Parta hac victoria Eugenius Belgra-
 densem Bacham ad deditionem provo-
 cabat, minitatus, haud ultra clemen-
 tiæ locum fore; cum ergo Gubernator
 Urbis palanckam feliciter jamjam a Cæ-
 sareis occupatam cerneret, nec suppe-
 tias sperare possset, aliunde vero Janif-
 sari deditionem fieri adhibitis etiam
 minis, postularent, duos Tribunos ad
 Eugenium die decima septima Augusti
 emisit, dedendæ Urbis conditiones of-
 ferentes, quas tamen Eugenius respuens,
 tota die urbem immani furore verberari

Sæc. XVIII. A. C. 1717. jussit: altera die Gubernator expositis
 albi coloris vexillis in has descendit
 conditiones, ut relicto omni apparatu
 bellico præsidium honore militari ex-
 cedere permetteretur, omnes quoque
 captivi, mancipia, transfugæ, & re-
 belles Hungari Cæsareis traderentur.
 Pactis hæc conditionibus die vigesima
 secunda Augusti triginta armatorum
 millia Naissum Servix urbem transi-
 rebantur: Terrore autem in cetera bar-
 barorum agmina sparso, Turcæ Sabo-
 ciam validissimam arcem unacum dua-
 decim tormentis duabusque navibus,
 reliquere Wornickum profugi: in Tran-
 sylvania quoque Servendriam, Ram, Wi-
 dinum, aliaque ad oram Danubii oppi-
 da deseruerunt, præsidiarios vero Si-
 mon Esterhasius strenue insecutus, fer-
 me omnes, interceptis septuaginta bell-
 tormentis jugulavit, Splenius quoque
 Orsavam, & Meadiam sine ullius mili-
 tis cæde recuperavit, ac denique Mer-
 cyus & Viardus Cæsarei Belliduces ali-
 quot millia rebellium Hungarorum Tar-
 tarorumque, qui Transylvaniam deva-
 starunt, captis multis millibus in fugam
 egit. Ita intra quinque horarum spatium

EVgenIVs TVrCaM CæDit,
 atqVe BeLLgraDVM VI CapIt
 DeCIMA oCtaVa áVgVfl.

§. XXXIV.